

СЛУЖБ

НА ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА ФНРЈ“ излегува по потреба, во српско, хрватско, словенечко и македонско издание. — Огласи по тарифата. — Текуќа сметка при Народната банка на ФНРЈ за претплата бр. 1032-Т-220, за одделни издавања 1032-Т-222 и за огласи 1032-Т-221.

Среда, 14 јануари 1953

БЕЛГРАД

БРОЈ 3

ГОД. IX

Цена на овој број е 20.— дин. — Претплата за 1953 година изнесува 1000.— дин., а за странство 1500.— динари. — Редакција: Улица Кралевиќа Марка бр. 9 — Телефони: Редакција 28-838, Администрација 28-276. Продавно одделение 22-619, Тел. централа 28 610.

19.

О Д Л У К А

за прогласување

УСТАВНИОТ ЗАКОН ЗА ОСНОВИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНОТО И ПОЛИТИЧКОТО УСТРОЈСТВО НА ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА И ЗА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА ВЛАСТА

Врз основа на чл. 72 од Уставот на Федеративна Народна Република Југославија од 31 јануари 1946 година, Народната скупштина на Федеративна Народна Република Југославија, на заедничка седница на Сојузното веќе и Веќето на народите, одржана на 13 јануари 1953 година, донесува

О Д Л У К А

Се прогласува и влегува во сила Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство на Федеративна Народна Република Југославија и за сојузните органи на власта, усвоен од Сојузното веќе и Веќето на народите на нивните седници од 13 јануари 1953 година.

За да се доведе уставниот систем во согласност со измените остварени во основите на општественото и политичкото устројство на земјата, Народната скупштина на Федеративна Народна Република Југославија донесува

УСТАВЕН ЗАКОН

ЗА ОСНОВИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНОТО И ПОЛИТИЧКОТО УСТРОЈСТВО НА ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА И ЗА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА ВЛАСТА

I. ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

Член 1

Федеративна Народна Република Југославија е социјалистичка демократска сојузна држава на суверени и рамноправни народи.

Член 2

Сета власт во Федеративна Народна Република Југославија му припаѓа на работниот народ.

Работниот народ ја врши власта и управува со општествените работи преку своите претставници во народните одбори и народните собранија, во работничките совети и во другите самоуправни органи, како и непосредно преку избирање, отповикување, референдум, собири на избирачите, совети на граѓаните, учеството на граѓаните во управата и во правосудството, и преку други форми на непосредното управување.

Член 3

Народните одбори се основни органи на власта на работниот народ и највисоки органи на власта на општината, градот и околицјата.

На федерацијата и' припаѓаат само правата што се утврдени со сојузниот устав, а на народните републики само правата утврдени со републичкиот устав.

Член 4

Општествената сопственост на средствата за производство, самоуправувањето на производителите во стопанството и самоуправувањето на работниот народ во општината, градот и околицјата се основа на општественото и политичкото устројство на земјата.

Загарантирано е самоуправувањето на работниот народ во областа на просветата, културата и социјалните служби.

Самоуправувањето на производителите и на работниот народ се остварува во согласност со општите општествени интереси изразени во закон и во други одлуки на претставничките тела на работниот народ — народните собранија и народните одбори.

Член 5

Загарантирани се:

слободното здружување на работниот народ заради остварување демократски политички, економски, социјални, научни, културни, уметнички, стручни, спортски и други заеднички интереси;

личните слободи и другите основни права на човекот и граѓанинот;

правото на работа

Член 6

Самоуправувањето на производителите во стопанството се состои особено:

во правото на работните колективи да управуваат со стопанските организации непосредно и преку работничките совети, собранијата на земјоделските задруги и преку други претставнички органи што самите ги избираат и отповикуваат;

во правото на производителите да бидат избирани во претставничките тела на стопанските организации;

во правото на стопанската организација самостојно да ги утврдува своите стопански планови; во правото на стопанската организација по извршувањето на општествените обврски самостојно да располага со доходот на организацијата, при што на организацијата и' се гарантира минимумот определен со закон; во правото на стопанската организација во границите на својот доход да им ги определува заработките на трудбениците, при што на трудбениците во стопанските претпријатија со закон им се гарантираат минималните заработки од општествените средства;

во правото на производителите преку своите претставници во соборите на производителите да ги утврдуваат материјалните средства што се одделуваат за подмирување на општествените потреби и да одлучуваат за употребата на тие средства.

Производителите ги остваруваат самоуправните права врз основа на уставите и законите а во рамките на општествените планови.

Работните колективи се здобиваат со самоуправните права со самото оснивање на стопанската организација.

Член 7

Самоуправувањето на работниот народ во општината, градот и околицата се состои особено: во правото на граѓаните да ги избираат и отповикуваат своите претставници во народниот одбор на општината и во околинскиот и градскиот собор, како и во правото на производителите да ги избираат и отповикуваат своите претставници во соборот на производителите на народниот одбор на околицата и градот;

во правото на граѓаните и на производителите да бидат избирани во народниот одбор; во правото на граѓаните непосредно да учествуваат во вршењето на власта преку референдум, собири на избирачите, совети на граѓаните, учество на граѓаните во управата и во правосудството, и преку други форми на непосредното управување;

во правото на народниот одбор самостојно да ги уредува работите од општ интерес за заедницата во областа на стопанскиот, комуналниот, социјалниот и културниот живот и развиток на општината, градот и околицата, потпирајќи се на стопанските организации, самоуправните установи, здруженијата и на иницијативата на граѓаните;

во правото на народниот одбор самостојно да располага со делот од доходот што го одделуваат стопанските организации за општината, градот и околицата согласно сојузниот и републичкиот општествен план; во правото на народниот одбор на со закон утврден процент од данокот и на воведување локален данок и местен самопридонес; во правото на народниот одбор самостојно да донесува буџет и општествен план;

во вршењето на со закон определените права на народниот одбор спрема стопанските организации на неговото подрачје; во надзорот на народниот одбор над управувањето со општонародниот имот; во правото на управувањето на општината и градот со сите земјишта и згради кои се општонароден имот, доколку тоа право не им припаѓа на други државни органи, на стопански организации, установи и заедници;

во правото на народниот одбор да избира и разрешува судии на околинските и окружните судови;

во правото на народниот одбор да формира и избира свои органи и да назначува службеници на одборот;

во правото на народниот одбор со статут да ја пропишува својата организација и работење;

во одржување редот и мирот на подрачјето на општината, градот и околицата.

Народниот одбор ја врши власта врз основа и во рамките на уставите и законите.

Член 8

Републичките органи на власта ги имаат спрема народните одбори правата утврдени со закон.

Републичките органи имаат право на надзор во поглед законитоста на работата на народните одбори.

Со републичкиот општествен план се одделуваат за народната република само оние со закон утврдени финансиски средства што служат за извршување на работите од надлежноста на републиката, за помош на градовите и околиците и за помош на установите и стопанските организации од општ интерес за целата република.

Само со закон можат за вршењето на работите од надлежноста на федерацијата, односно народна-

та република, да се формираат во општината, градот и околицата управни органи непосредно подредени на сојузните, односно на републичките органи на управата.

Член 9

Федерацијата ги има следните права и должности:

ја штити независноста и територијалната целост на сојузната држава; ги организира оружените сили и одбраната на земјата; го штити општествениот и политичкиот строј;

го штити единството и рамноправноста на народите на Југославија;

одржува меѓународни односи и ги уредува односите на земјата со странство;

го обезбедува единството на социјалистичкиот општествен строј и на правниот систем;

го обезбедува единството на стопанскиот систем и планскиот развиток на народното стопанство како целост;

го обезбедува самоуправувањето на производителите во стопанството и самоуправувањето на работниот народ во општината, градот и околицата и во установите;

ги обезбедува слободите и демократските права на граѓаните и нивната рамноправност без обзир на народноста, расата и вероисповедта;

ја обезбедува законитоста, единствената примена на сојузните закони и единството на системот на правосудството.

Правата и должностите на федерацијата ги остваруваат сојузните органи на власта спрема надлежноста што им е утврдена со уставот.

Сојузните закони непосредно ги извршуваат народните одбори односно републичките органи на власта.

Сојузните органи непосредно ги извршуваат сојузните закони и вршат други извршни работи само во областа на со уставот утврдените исклучиви права и должности на федерацијата, како и кога е тоа извршување ставено во надлежност на федерацијата со закон во согласност со нејзините права и должности.

Член 10

Територијата на Федеративна Народна Република Југославија е составена од териториите на народните републики и претставува единствено државно, стопанско и царинско подрачје.

Циркулацијата на стоката во целата земја е слободна и не може да се ограничи со никаков акт од републичкиот орган на власта или од народниот одбор.

Управните и судските акти и исправите од државните органи на една народна република имаат еднаква важност во другите републики.

Член 11

Сојузните закони и други акти од сојузните органи се применуваат на целата територија на сојузната држава.

Во случај на разијдување помеѓу сојузен закон и републички закон, се применува непосредно сојузниот закон, но народните републики можат да отворат постапка за оценка на согласноста на сојузниот и републичкиот закон со сојузниот устав.

Член 12

За граѓаните на Федеративна Народна Република Југославија постои единствено сојузно државјанство.

Секој државјанин на народната република истовремено е државјанин на Федеративна Народна Република Југославија.

Државјанин на една народна република ги ужива во секоја народна република истите права како и нејзините државјани.

II. СОЈУЗНИ ОРГАНИ НА ВЛАСТА

A. СОЈУЗНА НАРОДНА СКУПШТИНА

1. Правата на Скупштината

Член 13

Сојузната народна скупштина е претставник на народниот суверенитет и највисок орган на власта на федерацијата.

Сојузната народна скупштина ги врши своите права и должности врз основа и во рамките на уставот.

Член 14

Правата на федерацијата ги врши Сојузната народна скупштина непосредно и преку Претседателот на Републиката и Сојузниот извршен совет како свои извршни органи. Определени извршни работи вршат сојузните органи на управата според смерниците и под надзор на Сојузниот извршен совет.

Правата на федерацијата во областа на правосудството ги вршат Сојузниот врховен суд и другите сојузни судови врз основа на сојузните закони.

Член 15

Во исклучива надлежноста на Сојузната народна скупштина спаѓа:

- 1) измена на Уставот;
- 2) избирање и разрешување Претседател на Републиката;
- 3) избирање и разрешување членови на Сојузниот извршен совет;
- 4) избирање и разрешување судии на Сојузниот врховен суд;
- 5) сојузно законодавство:
 - а) исклучиво законодавство: за личните слободи и другите основни права на човекот и граѓанинот; за сојузното државјанство; за личната состојба на граѓаните; за социјалното осигурување; имотен законик; за авторското право; за патентите, жиговите, урнеците и моделите; за установување општествениот придонес и даноците; за царините; за парите, кредитниот систем, банките и финансиското работење; за девизите; за јавните заеми; за меницата, чекот и другите начини за плаќање; поморски законик; за осигурувањето; за мерките; за стандардите; кривичен законик; за судската и општата управна постапка; за управните спорови; за извршувањето на казните и мерките за безбедност; за устројството на судовите и арбитражата; за јавното обвинителство; за адвокатурата; за воените инвалиди од војните; за прашањата на народната одбрана, надворешните односи и за други прашања од исклучива надлежноста на федерацијата; за избирањето на народните пратеници за Сојузната народна скупштина и за нивното отповикување.

б) основно законодавство: за планското управување со народното стопанство; за стопанските организации; за сообраќајот, врските и патиштата и за добрата во општа употреба; за буџетите, општествениот придонес, даноците и другите давачки; за искористување на природните богатства и сили; за трудот; за здруженијата, собирот и договорот; за фамилијата, бракот и старателството; за мерките за сузбивањето на разните болести и за заштита на народното здравје и животот на граѓаните што се од општ интерес за целата земја; за службениците на државната администрација; за јавното правобранителство; за прекршоците;

в) општо законодавство: во областа на организацијата на власта, просветата и културата, народното здравје и социјалната политика, како и во другите области кога е тоа од општ интерес за сите народни републики;

б) утврдување на сојузниот општествен план и сојузниот буџет; потврда на билансот за извршување на сојузниот општествен план и потврда на сојузната завршача сметка;

7) одлучување за преработ на надворешната политика, стопанската политика и за другите

основни прашања и мерки на внатрешната политика во рамките на правата на федерацијата;

8) одлучување за прогласување воена состојба и склучување мир; ратификување на меѓународни договори за политичка или воена соработка и меѓународни договори што бараат донесување нови или измена на законите што постојат;

9) одобрување измени на границите помеѓу народните републики, што ќе ги предложат тие спогодбено, и решавање на споровите околу нивното разграничение;

10) оценка на согласноста на републичкиот устав, како и на републички и сојузен закон со сојузниот устав;

11) амнестија за кривичните дела определени со сојузен закон.

Скупштината донесува декларации и резолуции по прашањата од надлежноста на федерацијата и за други прашања од општ интерес за сојузната држава.

Скупштината дава препораки за работата на државните органи, самоуправниите установи и стопанските организации.

Член 16

Во областа на исклучивото сојузно законодавство народните републики можат да донесуваат закони само ако се и доколку се за тоа посебно овластени со сојузен закон.

Во областа во која е донесен сојузен основен закон, народната република може да донесе свои дополнителни закони.

Општиот закон ги утврдува начелата за законодавството на народната република и може непосредно да се применува само додека во соодветната област не постои републички закон. Народната република донесува свој закон во согласност со начелата од општиот закон.

Во сите други области народната република донесува свои закони самостојно.

Народната република може да донесува самостојно закони од областа на сојузното основно и општо законодавство ако не е донесен сојузен закон. Со донесувањето на основниот закон престануваат да важат одредбите од републичкиот закон што се однесуваат до прашањата уредени со основниот закон.

Предлог за оценка на согласноста на републички и сојузен закон со сојузниот устав имаат право да поднесат до Сојузната народна скупштина: Сојузниот извршен совет, Сојузниот врховен суд, народното собрание и извршниот совет на народната република, претставничкото тело на автономната покраина и автономната област, народниот одбор на околицата односно градот, како и заинтересираните стопански организации и самоуправни установи.

Член 17

Во сојузниот општествен план се обезбедува развитокот на народното стопанство како целост и се одредува основната распределба на националниот доход на Федеративна Народна Република Југославија.

Со сојузниот општествен план за федерацијата се одделуваат само оние финансиски средства утврдени со законот што служат за извршување на работите од надлежноста на федерацијата, за обезбедување нормалниот стопански развиток и за помош на недоволно развиените краишта на земјата.

Со сојузниот буџет се утврдуваат и распоредуваат финансиските средства за извршување на работите од надлежноста на федерацијата и за работата на нејзините органи и установи.

Член 18

Сојузната народна скупштина може да одлучи законскиот предлог, пред или по неговото усвојување, или некое друго прашање од надлежноста

на Федерацијата да се изнесе пред избирачкото тело на одлучување (референдум).

Референдум може да предложи една петина членови од еден дом, Соборот на народите како и Сојузниот извршен совет.

Одлуката на избирачкото тело е задолжителна. Две години по извршениот референдум не може да се донесе закон ни друг акт спротивен на одлуката од избирачкото тело.

За референдумот ќе се донесе посебен закон.

Член 19

Сојузните закони се донесуваат и објавуваат на јазиците на сите народни републики.

Законите се објавуваат во службениот лист и влегуваат во сила осмиот ден по објавувањето, ако со самиот закон не е поинаку определено.

Член 20

Законите не можат да имаат повратно дејство, освен ако е тоа со законот изрично предвидено.

Законот што установува казни може да има повратно дејство, само ако е поблаг за сторителот.

Член 21

Сојузната народна скупштина се избира на четири години.

Скупштината може во случај на војна или други вонредни прилики да го продолжи траењето на својот мандат за времето додека трае таа состојба.

Скупштината може да одлучи да се распушти и пред да истече времето за кое е избрана.

Член 22

Изборите за Сојузната народна скупштина мораат да бидат распишани пред да истече последниот ден од периодот за кој е Скупштината избрана. Ако е продолжен мандатот на Скупштината, изборите мораат да бидат распишани штом ќе престанат околностите поради кои е продолжен мандатот.

Од денот на распуштањето на Сојузната народна скупштина до денот на изборите не смее да помине повеќе од три ни помалу од два месеца.

Член 23

Предлог за измена на Уставот можат да поднесат 20 членови на едниот дом, Соборот на народите, како и Сојузниот извршен совет.

Скупштината во секој собор претходно одлучува со мнозинство гласови за тоа дали ќе се пристапи кон решавање по предлог за измена на Уставот.

Измената на Уставот е усвоена ако за неа гласаат три петини членови на секој собор.

2. Устројство на Сојузната народна скупштина

а) Домови на Скупштината

Член 24

Сојузната народна скупштина ја сочинуваат два дома: Сојузен собор и Собор на производителите.

Член 25

Сојузниот собор го сочинуваат народните пратеници што ги избираат граѓаните во околиите и градовите врз основа на општо, еднакво и непосредно избирачко право и народните пратеници што ги избираат републичките собори и покраинскиот односно обласниот собор од редот на своите членови.

Соборот на производителите го сочинуваат народните пратеници што ги избираат производителите на работа во производството, транспортот и трговијата сразмерно са учеството на стопанските области во вкупниот општествен производ на Федеративна Народна Република Југославија.

Член 26

Граѓаните во околиите и градовите избираат пратеници за Сојузниот собор по нормата: еден пратеник на 60.000 жители.

Член 27

Републичкиот собор на секоја народна република избира десет пратеници, покраинскиот собор на автономната покраина шест, а обласниот собор на автономната област четири пратеници.

Ако во текот на времето за кое е избрана Сојузната народна скупштина дојде до ново избирање на претставничкото тело на народната република односно автономната покраина или автономната област, новоизбраното претставничко тело ќе изврши повторно избирање пратеници за Сојузниот собор.

Член 28

Пратеници за Соборот на производителите избираат како претставници на своите стопански организации работниците и службениците на стопанските претпријатија, членовите на земјоделските задруги, како и занаетчиите и занаетчиските работници.

Во Соборот на производителите се избира онолкува број пратеници колкува и' одговара на нормата: еден пратеник на 70.000 производително население.

Член 29

Пратеници за Соборот на производителите избираат индустриските, селско-стопанските и занаетчиските производители одделно секој во својата производителна група.

Индустриската група ги опфаќа работниците и службениците на работа во индустријата, рударството, шумарството, градежништвото, транспортот, трговијата, угостителството и комуналната дејност.

Селско-стопанската група ги опфаќа земјоделците што се членови на земјоделските задруги и работниците и службениците на селско-стопански имоти.

Занаетчиската група ги опфаќа трудбениците на работа во занаетството.

Право да избираат пратеници за соборот на производителите имаат производителите што уживаат општо избирачко право.

Во секоја производителна група се избира оној број пратеници за Соборот на производителите што му е сразмерен на учеството на групата во вкупниот општествен производ на Федеративна Народна Република Југославија утврден во сојузниот општествен план што е во тек.

Во рамките на секоја производителна група пратениците се избираат по нормата: еден пратеник на еднаков број производително население.

Член 30

За член на Сојузниот собор во околиите и градовите може да биде избран секој граѓанин што ужива општо избирачко право.

За член на Соборот на производителите може да биде избран секој производител што ужива општо избирачко право и и' припаѓа на производителната група од која се избира пратеник. За член на Соборот на производителите може да биде избран и синдикален функционер што е како таков избран од страна на производителите.

На пратеникот што ќе престане трајно да биде производител или ја мени производителската група во која е избран му престанува мандатот.

Член 31

Народните пратеници избрани во околијата и градот се здобиваат со правото на одборник на околинскиот односно градскиот собор на народниот одбор на околијата односно градот на чие подрачје се избрани.

Народните пратеници избрани во Соборот на производителите се здобиваат со правото на одборник на соборот на производителите на народниот одбор на околијата односно градот на чие подрачје се избрани.

Член 32

Избирачите имаат право да го отповикаат народниот пратеник.

Член 33

Избирањето и отповикот на народниот пратеник се врши со тајно гласање.

Член 34

Сојузниот собор и Соборот на производителите рамноправно учествуваат:

1) во одлучувањето за измена на Уставот;
2) во утврдувањето на сојузниот општествен план и на сојузниот буџет; во потврдувањето на завршниот биланс за извршување на сојузниот општествен план и завршната сметка за извршување на сојузниот буџет;

3) во донесувањето на исклучиво сојузни закони: за парите, кредитниот систем, банките и финансиското работење; за социјалното осигурување; имотен законик; за патентите, жиговите, урнеците и моделите; за установување општествениот придонес и даноците; за царините; за девизите; за меницата, чекот и други начини за плаќање; за осигурувањето; за стандардите; за избирањето и отповикот на народните пратеници;

4) во донесувањето на основните закони: за планското управување со народното стопанство; за стопанските организации; за сообраќајот и врските; за буџетите; за општествениот придонес, даноците и други давачки; за искористувањето на природните богатства и сили; за трудот;

5) во ратификувањето на меѓународните договори од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување;

6) во донесувањето на одлука за согласноста на републичкиот устав со сојузниот устав, како и за согласноста на републички и сојузен закон со сојузниот устав ако обата дома учествувале во донесувањето на сојузниот закон;

7) во одлучувањето за распишување референдум по прашањата од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување;

8) во одлучувањето за продолжението на мандатот на Скупштината, во утврдувањето дека престанале околностите поради кои бил продолжен мандатот на Скупштината, како и во одлучувањето за распуштањето на Скупштината;

9) во одлучувањето за наградите на народните пратеници и припадностите на претседателот, потпретседателите и секретарот на Сојузната народна скупштина, на Претседателот на Републиката и на членовите на Сојузниот извршен совет;

10) во донесувањето на декларации и резолуции по прашањата од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување.

Член 35

Сојузниот собор и Соборот на производителите заседаваат одделно.

Законскиот предлог во чие донесување рамноправно учествуваат обата дома може да му биде поднесен на едниот или на другиот дом.

Домовите можат да одлучат да претресат на заедничка седница поодделни законски предлози или други прашања во чие решавање учествуваат обата дома, но гласањето за законските предлози се врши на седница на секој дом одделно.

Член 36

Сојузната народна скупштина на заедничка седница на обата дома ги врши овие работи:

1) избира и разрешува Претседател на Републиката;

2) избира и разрешува членови на Сојузниот извршен совет;

3) избира и разрешува претседател, потпретседатели и секретар на Сојузната народна скупштина;

4) избира и разрешува судии на Сојузниот врховен суд;

5) избира и разрешува членови на одборите и комисиите на Скупштината;

6) ја прогласува измената на Уставот.

Член 37

Сите работи во надлежноста на Сојузната народна скупштина во чие решавање не учествуваат рамноправно или заеднички обата дома, или за кои не решава сам Соборот на производителите, ги врши Сојузниот собор сам.

Членовите на Соборот на производителите имаат право да му предлагаат на Сојузниот собор измени во законските предлози за кои решава Сојузниот собор сам, како и да поднесуваат предлози за измена на законите што важат, а кои ги донесол Сојузниот собор сам.

Член 38

Предлог на закон или на друг акт во чие донесување рамноправно учествуваат обата дома е усвоен ако во обата дома е изгласан во истоветен текст.

Секој дом има право да предложи измени во предлог на закон или на друг акт што е веќе изгласан во другиот дом. Вака изменет предлогот му се враќа на согласност на домот од којшто потекнал.

Ако домовите не се сложат за текстот на законот, ќе определат заедничка комисија, составена од еднаков број членови на обата дома, за да се постигне согласност.

Ако во комисијата не се постигне согласност од мнозинството претставници на секој дом или домовите не го одобрат текстот што ќе го предложи комисијата, претресот на спорното прашање се одложува за седум дена.

По истекот на тој срок на седниците се претресуваат одново прашањата за кои не е постигната согласност, и ако ни по два претреса еднопруго не се постигне согласност, Сојузната народна скупштина се распушта и се распишуваат избори за нова Скупштина.

Член 39

Споровите за надлежноста помеѓу домовите ги решава Сојузната народна скупштина на заедничка седница на обата дома.

Член 40

Соборот на производителите може да им дава препораки на стопанските организации за нивна работа и на државните органи и на самоуправните установи по прашањата од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување.

Соборот на производителите може во рамките на правата определени со закон да донесува одлуки за работата на стопанските организации, на државните органи и на самоуправните установи.

Член 41

Секој дом самиот решава за верификацијата на мандатите на своите членови.

Член 42

Секој дом може да одлучи да се распушти пред да истече времето за кое е избрана Скупштината, но останувјќи на должност за времето додека не се избере нов дом. Новозабраниот дом се распушта кога ќе истече времето за кое е избрана Скупштината.

Член 43

Секој дом донесува свој правилник за работа а обата дома донесуваат заедно правилник за работа за заедничките седници.

б) *Одделни права на народните пратеници избрани од претставничките тела на народните републики, на автономната покраина и автономната област*

Член 44

Сојузниот собор работи како единствен дом, но неговите членови избрани од претставничките тела на народните републики, на автономната покраина и област имаат одделни права утврдени со овој закон.

Член 45

Членовите на Сојузниот собор избрани од претставничките тела на народните републики, на автономната покраина и област решаваат одделно, како Собор на народите, кога се наоѓа на дневен ред на Сојузниот собор предлог за измена на Уставот или предлог за сојузниот општествен план.

Член 46

Соборот на народите решава одделно и кога се наоѓа на дневен ред на Сојузниот собор предлог на закон или на друг акт што се однесува до односите на народните републики и федерацијата утврдени со уставот, ако го предложи тоа мнозинството пратеници избрани од претставничкото тело на една народна република.

Соборот на народите претходно претресува и одлучува дали ќе се пристапи кон одделно решавање.

Член 47

Ако текстот на законот или на друг акт што го усвоил Сојузниот собор не се сложува со текстот усвоен во Соборот на народите, ќе се одделат пратениците што го чинат Соборот на народите и одново ќе ги претресат спорните прашања, а потоа тие ќе се претресат и на седница на Сојузниот собор. Ако и тогаш остане несогласноста во текстовите, се формира комисија составена од еднаков број народни пратеници, кои ги избира Сојузниот собор од редот на пратениците што не се членови на Соборот на народите и Соборот на народите од редот на своите членови.

Ако Соборот на народите остане и по ова при текстот што се разликува од текстот усвоен во Сојузниот собор, се запира натамошниот претрес на предлогот на законот или на друг акт и спорното прашање не може да се стави на дневен ред на Скупштината пред да истече една година од запирањето на претресот.

Ако Соборот на народите не се сложи со Сојузниот собор за сојузниот општествен план, претресот ќе се одложи за два месеца. Доколку не се постигне согласност ни по истекот на тој срок, Сојузниот собор ќе се распушти.

Додека не ќе се избере Сојузен собор, ќе се применува општествениот план што го усвоил Соборот на производителите.

Член 48

Соборот на народите се состанува одделно заради давање претходно мислење за потребата да се донесе сојузен општ закон пред да се стави законот на дневен ред на Сојузната народна скупштина.

Ако Соборот на народите не се сложи со потребата за донесување на некој сојузен општ закон, предлогот на тој закон не може да се стави на дневен ред на Скупштината.

Член 49

Правилникот за работа на Сојузниот собор содржи и одредби за работата на Соборот на народите. Овие одредби важат кога ќе ги усвои Соборот на народите на одделен состанок.

в) Претседател на Скупштината и претседатели на соборите**Член 50**

Сојузната народна скупштина избира од редот на пратениците Претседател на Скупштината, двајца или повеќе потпретседатели и еден секретар.

Претседателот, потпретседателите и секретарот се избираат за времето за кое е избрана Скупштината, но остануваат на должност и по распуштањето на Скупштината до новото избирање на претседател, потпретседатели и секретар.

Претседателот на Скупштината ја претставува Скупштината, потпишува покрај Претседателот на Републиката укази за прогласување закони, претседава на заедничките седници во обата дома, се грижи за примената на правилникот за работа и

за извршувањето на одлуките на Скупштината и нејзините собори.

Потпретседателите на Скупштината го заменуваат претседателот кога е тој спречен да ја врши претседателската должност.

Претседателот односно потпретседателот на Скупштината, кога претседава на седницата, не може да учествува во претресот и да гласа.

Секретарот на Скупштината се грижи за администрацијата на Скупштината.

Член 51

Сојузниот собор и Соборот на производителите избираат на една година од редот на своите членови по еден претседател, потпретседател и по тројца записничари.

Соборот на народите избира за секој состанок од редот на своите членови претседател, негов заменик и записничар.

Претседателот на соборот претседава на седниците на соборот и се грижи за примената на правилникот за работа.

Претседателот односно потпретседателот на соборот, кога претседава на седницата, не може да учествува во претресот и да гласа.

3. Права и должности на народните пратеници**Член 52**

Секој пратеник има право да му поднесува на домот чиј е член предлози на закони, одлуки, препораки, декларации и резолуции. Пратениците имаат право да поднесуваат и предлози на одлуки, препораки, декларации и резолуции за чие донесување е надлежна Сојузната народна скупштина на заедничка седница на обата дома.

Пратениците што не се членови на одборите имаат право да учествуваат во работата на секој одбор на оној дом чии се членови, но без право на одлучување.

Член 53

Секој пратеник има право да му упатува на Сојузниот извршен совет прашања, на кои Сојузниот извршен совет одговара на седница на домот, или на заедничка седница на обата дома, или писмено.

Пратеникот што поставил прашање има право да му предложи на домот односно на Скупштината отворање дискусија по прашањето што го поставил.

Секој пратеник има право да бара обавести од државниот секретар преку домот чиј е член. Државниот секретар е должен да ги даде бараните обавести писмено, освен ако домот или Скупштината не одлучи државниот секретар да ги соопшти лично на седницата.

Член 54

Членовите на Сојузниот собор избрани во околицјата односно градот должни се да ги известуваат избирачите за својата работа, за работата на Сојузниот собор и на Скупштината, посредно или преку околицкиот односно градскиот собор на народниот одбор во кој имаат одборничко право.

Членовите на Сојузниот собор избрани од претставничките тела на народните републики, односно на автономната покраина и автономната област должни се за својата работа, за работата на Сојузната народна скупштина и на Сојузниот собор да го известуваат претставничкото тело што ги избрало.

Околицкиот односно градскиот собор на народниот одбор во кој народниот пратеник има одборничко право, има право да бара од народниот пратеник да го известува Сојузниот собор односно Скупштината за неговиот предлог или мислење, ако се однесуваат до прашањата од надлежноста на Сојузниот собор односно на Скупштината. Народниот пратеник е должен таквиот предлог или мислење да го изложи.

Член 55

Членовите на Соборот на производителите должни се да ги известуваат избирачите за својата

работа, за работата на Соборот на производителите и на Скупштината, непосредно или преку соборот на производителите во кој имаат одборничко право.

Соборот на производителите во кој народниот пратеник има одборничко право може да бара од пратеникот да го извести Соборот на производителите односно Скупштината за неговиот предлог или мислење, ако се однесуваат до прашањата од надлежноста на Соборот на производителите односно на Скупштината. Народниот пратеник е должен да го изложи таквиот предлог или мислење.

Член 56

Членовите на Сојузниот собор имаат право на постојана месечна награда.

Членовите на Соборот на производителите ја вршат својата должност почесно и имаат право на надокнада на трошоците причинети со вршењето на својата пратеничка должност, како и право на надокнада на загубената заработка за време додека ја вршат таа должност.

Член 57

Народниот пратеник не може да биде повикан на одговорност, лишен од слобода ни казнет за изразеното мислење или дадениот глас во Скупштината.

Пратеникот не може да биде лишен од слобода, ниту може против него да се започне кривична постапка без одобрение од домот кому што припаѓа, освен во случај да се затече во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор во траење подолго од пет години. Во такъв случај државниот орган што го лишил пратеникот од слобода или против него започнал кривична постапка, е должен за тоа веднаш да го извести Претседателот на Сојузната народна скупштина, кој го изнесува прашањето пред соодветниот дом заради одлучување дали постапката ќе се продолжи односно дали лишението од слобода ќе остане во сила.

Кога домот не е собран, одобрението за лишење од слобода и за започнување односно продолжување на кривичната постапка против пратеник го дава мандатно-имунитетниот одбор на соодветниот дом, со дополнителна потврда од домот.

Член 58

Народен пратеник не може да биде истовремено службеник во државната управа нити судија.

4. Седници

Член 59

Сојузната народна скупштина е во постојано заседание во текот на времето за кое е избрана (свикување) и работи во зделни седници на соборите, во заеднички седници на обата дома, во постојаните и други одбори и комисии.

Новоизбраната Скупштина се состанува најдоцна на триесеттиот ден од денот на изборите.

Член 60

Седниците на поодделни собори ги свикува Претседателот на Сојузната народна скупштина врз основа на одлука од самиот собор, по предлог од претседателот на соборот, од одбор, од една петина членови на соборот, од Сојузниот извршен совет, по сопствена иницијатива, како и кога е тоа определено со овој закон.

Заедничката седница на обата дома ја свикува Претседателот на Сојузната народна скупштина врз основа на одлука од Скупштината, по предлог од еден дом, од одбор, од Сојузниот извршен совет, по сопствена иницијатива, како и кога е тоа определено со овој закон.

Ако Претседателот на Скупштината не свикува седница или не ја свикува кога е тоа определено или предложено, Скупштината односно нејзиниот собор ќе се состане на покана од дваесет пратеници односно од Сојузниот извршен совет.

Член 61

Соборите на скупштината донесуваат полноважни одлуки со мнозинство гласови на седницата на која присуствува мнозинството од нивните членови.

Сојузната народна скупштина на заедничка седница на обата дома донесува полноважни одлуки со мнозинство гласови. За донесување одлуки потребно е присуство од мнозинството членови и на едниот и на другиот дом.

Одлука за согласноста на републичкиот устав како и на републички и сојузен закон со сојузниот устав е усвоена ако за неа гласа мнозинството од сите членови на Сојузниот собор односно на обата дома.

5. Одбори и комисии

Член 62

Сојузниот собор и Соборот на производителите имаат како постојани одбори законодавен одбор и мандатно-имунитетен одбор.

Секој дом може да формира постојани одбори и за други прашања од својата надлежност, како и анкетни одбори и други одбори и комисии за вршење одделни задачи.

Сојузната народна скупштина има постојана комисија за толкување на законите.

По потреба можат да се формираат и одбори и комисии на Сојузната народна скупштина.

Соборот на народите може да формира одбори за поодделни прашања што ги претресува.

Член 63

Членовите на Сојузниот извршен совет не можат да бидат членови на одбори или комисии нити можат да бидат избирани на други постојани должности во домот или Скупштината.

Претседателот на Скупштината не може да биде член на одбор или комисија.

Член 64

Одборите ги проучуваат законските предлози, ги претресуваат прашањата што ќе ги отвораат членовите на одборите и сите други прашања од надлежноста на домот, и му поднесуваат на домот свои извештаи и предлози.

Секој законски предлог пред да му се поднесе на домот на претрес мора да биде расправен во соодветните одбори на домот освен ако одлучи домот предлогот да се претресува по итна постапка.

Секој член на одборот има право да предлага да се стават на дневен ред на одборот или при претресувањето во одборот да ги изнесува, во рамките на делокругот на одборот, сите прашања што се однесуваат до примената на закони, до работата на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации, или до други прашања од општ интерес или од интерес за изборната единица во која е избран.

Пратеник што не е член на одборот има право пред одборот на домот чиј е член до отвора прашања од делокругот на одборот. Одборот одлучува дали таквото прашање ќе го стави на дневен ред.

Член 65

Одборите можат да донесуваат резолуции и да даваат во рамките на својот делокруг препораки за работата на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации.

Член 66

Одборите можат да бараат од Сојузниот извршен совет да им одговори на прашањата и да им дава обавести за својата работа.

Членовите на Сојузниот извршен совет можат да присуствуваат на седниците на одборите и да учествуваат во претресувањето, но без право на одлучување.

Сојузниот извршен совет може да предложи да се стават на дневен ред на седницата на одбор поодделни прашања и да се свикува одборот за да го изнесе ставот на Сојузниот извршен совет по тие прашања. Одборот може да ги претресува

тие прашања, да донесува резолуции и да дава препораки.

Одборите можат да повикуваат државни секретари, потсекретари, директори и други службеници и стручњаци усно или писмено да им одговорат на прашањата и да им дадат обавести и објасненија.

Одборите можат да повикуваат народен пратеник да ги извести за состојбата во изборната единица односно во стопанските организации што го избрале.

Член 67

Одборите можат да вршат анкети и сослушувања и поради тоа да бараат од сите државни органи, самоуправни установи и стопански организации да им поднесуваат потребни податоци, списи и документи.

Член 68

Секој одбор работи по правилникот за работа што го донесува самиот а го потврдува соборот односно Сојузната народна скупштина.

Секој одбор има свој претседател и секретар што ги избира самиот.

Одборите на еден дом и одборите на обата дома можат, по потреба, да одржуваат и заеднички седници.

Член 69

Комисијата за толкување на законите има право да дава задолжителни толкувања на сојузните закони.

Предлог за толкување на законите можат да поднесат: секој народен пратеник, одборот на домот, Сојузниот извршен совет, Сојузниот врховен суд и извршниот совет на народната република.

Комисијата им ги поднесува задолжителните толкувања на дополнителна потврда на надлежните домови.

Комисијата ги проучува предлозите што и' се поднесени на Скупштината за оценка на согласноста на сојузен и републички закон со сојузниот устав и со свое мислење им поднесува извештај на домовите.

Комисијата за толкување на законите има девет членови што ги избира Скупштината од редот на народните пратеници на заедничка седница на обата дома.

Комисијата за толкување на законите останува на должност и по распуштањето на Скупштината до избирањето на нова комисија.

Б. ИЗВРШНИ ОРГАНИ НА СОЈУЗНАТА НАРОДНА СКУПШТИНА

Член 70

Претставувањето на Федеративна Народна Република Југославија како држава, грижите за спроведувањето на законите, надзорот над работата на сојузната управа и други извршни работи од надлежноста на федерацијата Сојузната народна скупштина му ги поверува на Претседателот на Републиката и на Сојузниот извршен совет.

1. Претседател на Републиката

Член 71

Претседателот на Републиката:

- 1) ја претставува Федеративна Народна Република Југославија во земјата и во меѓународните односи;
- 2) прогласува со указ закони;
- 3) издава исправи за ратификација на меѓународните договори и други спогодби;
- 4) назначува и отповикува со указ амбасадори и ополномошни министри на Федеративна Народна Република Југославија;
- 5) прима акредитивни и писма за отповик од странски дипломатски претставници акредитирани кај него;
- 6) поднесува со указ одликувања и почесни знаци.

Член 72

Претседателот на Републиката е Претседател на Сојузниот извршен совет.

Претседателот на Републиката има право да задржи од извршување акт од Сојузниот извршен совет со кој не се сложува, со обврска да го изнесе веднаш спорното прашање пред Сојузната народна скупштина заради донесување одлука. Во тој случај претседателот на Скупштината е должен веднаш да свика седница на Скупштината.

Член 73

Претседателот на Републиката е врховен командант на оружените сили.

Претседателот на Републиката назначува, унапредува и разрешува генерали и адмирали, како и други офицери и воени старешини за кои ќе го определи тоа законот.

Претседателот на Републиката претседава на Советот за народна одбрана.

Советот за народна одбрана се грижи за организација и мобилизација на изворите и силите на земјата за погребите на народната одбрана.

Членовите на Советот за народна одбрана ги именува Сојузниот извршен совет по предлог од Претседателот на Републиката.

Сојузниот извршен совет со уредба ја пропишува организацијата и овластенијата на Советот за народна одбрана.

Член 74

Претседателот на Републиката се избира од редот на членовите на Сојузната народна скупштина.

Новоизбраната Скупштина избира Претседател на Републиката на првата заедничка седница на обата дома.

Кандидат за Претседател на Републиката можат да предложат дваесет народни пратеници.

Претседателот на Републиката се избира со тајно гласање.

За Претседател на Републиката е избран оној кандидат што добил мнозинство гласови од вкупниот број на сите народни пратеници.

Претседателот на Републиката веднаш по своето избирање полага заклетва пред Сојузната народна скупштина на заедничка седница на обата дома.

Член 75

Претседателот на Републиката ги врши работите врз основа и во рамките на уставот и законите.

Член 76

Претседателот на Републиката за својата работа и' одговара на Сојузната народна скупштина.

Претседателот на Републиката и' поднесува на Сојузната народна скупштина извештај за работата на Сојузниот извршен совет и одговорен е заедно со другите членови за работата на Сојузниот извршен совет.

Член 77

Претседателот на Републиката се избира за времето за кое е избрана Сојузната народна скупштина, но Скупштината може да го разреши и пред да истече тоа време.

Претседателот на Републиката останува на должност и по распуштањето на Сојузната народна скупштина до новиот избор на Претседател на Републиката.

Член 78

Претседателот на Републиката не учествува во гласањето на Сојузната народна скупштина.

Претседателот на Републиката во случај на отсутиност или подолга болест го заменува еден од потпретседателите на Сојузниот извршен совет што ќе го определи Советот.

2. Сојузен извршен совет

Член 79

Сојузниот извршен совет:

- 1) се грижи за извршувањето на сојузните закони, сојузниот општествен план, сојузниот буџет,

и на други акти на Сојузната народна скупштина и донесува прописи и презема мерки заради нивното извршување; презема мерки заради извршување на работите од исклучива надлежност на федерацијата; врши општ надзор над примената на сојузните закони;

2) го утврдува предлогот на сојузниот општествен план и сојузниот буџет и ги поднесува до Скупштината; состава и поднесува предлози на закони;

3) ги определува правците за работата на сојузните органи на управата;

4) прогласува општа мобилизација и воена состојба во случај на оружен напад на Федеративна Народна Република Југославија или во случај на потреба за непосредно извршување на меѓународните обврски; прогласува општа приправна состојба во случај на опасност од војна; издава уредби со законска сила за нужните мерки за време на приправната, мобилната и воената состојба;

5) ратификува меѓународни договори и други меѓународни спогодби, чие ратификување не го врши Скупштината;

6) ја пропишува организацијата на сојузните органи на управата и презема мерки за подобрување на работата на нивната администрација; ги укинува и поништува прописите на сојузните органи на управата ако се во спротивност со законот или со прописите на Сојузниот извршен совет;

7) оснива претпријатија и самоуправни установи од интерес за целата земја; го пропишува делокругот и основите на организацијата на самоуправните установи што ги оснива; ги утврдува во рамките на надлежноста на федерацијата општите начела за организацијата и работењето на органите на државната управа и самоуправните установи;

8) располага со државните резервни фондови;

9) ги назначува и разрешува државните секретари, потсекретари, гувернерот на Народната банка на ФНРЈ, сојузниот јавен обвинител, сојузниот јавен правобранител, и други виши службеници што ќе ги определи законот;

10) донесува акт за распуштање на Скупштината и Сојузниот собор во случаи на несогласност на домовите односно соборите; распишува избори за Сојузната народна скупштина, се грижи за објавувањето на сојузните закони и други прописи;

11) врши помилување согласно на посебен закон;

12) се грижи за единството на правосудната управа и за вршењето на работите на меѓународната правна помош;

13) врши други работи определени со сојузен закон.

Сојузниот извршен совет може секое прашање од својата надлежност да го изнесе пред Сојузната народна скупштина и да предложи претрес и донесување одлука за него.

Член 80

Сојузниот извршен совет ги врши работите врз основа и во рамките на уставот и законите.

Член 81

Сојузниот извршен совет може да донесува уредби за извршување на законите, а за вршење други работи од својата надлежност може да донесува одлуки, упатства и решенија.

Сојузниот извршен совет може да донесува прописи за извршување на општиот закон само кога е за тоа со тој закон овластен.

Сојузниот извршен совет донесува уредба за својата организација и работење, која ја поднесува на потврда до Скупштината.

Уредбите ги потпишува Претседателот на Републиката.

Член 82

Во Сојузниот извршен совет се избираат триесет до четириесет и пет народни пратеници од редот на членовите на Сојузниот собор.

Новоизбраната Сојузна народна скупштина го избира Сојузниот извршен совет на првата заедничка седница на обата дома.

Кандидати за членови на Сојузниот извршен совет можат да предложат дваесет народни пратеници.

Во Сојузниот извршен совет мора да биде застапена секоја народна република.

Претседателите на извршните совети на народните републики спрема функцијата се членови на Сојузниот извршен совет.

Член 83

Сојузниот извршен совет има два или повеќе потпретседатели.

Потпретседателите ги избира од редот на своите членови Сојузниот извршен совет, којшто исто така и ги разрешува.

Член 84

Сојузниот извршен совет за својата работа и' одговара на Сојузната народна скупштина.

Сојузниот извршен совет се избира за времето за кое е избрана Сојузната народна скупштина, но Скупштината може целиот Совет или поодделни негови членови да ги разреши и пред да истече тоа време.

Сојузниот извршен совет останува на должност и по распуштањето на Скупштината до избирањето на нов Совет.

Член 85

Сојузниот извршен совет е должен да ја извештува Сојузната народна скупштина за својата работа.

Скупштината може во секое време да бара Сојузниот извршен совет да и' поднесе извештај за својата работа или за поодделни прашања од својата надлежност.

Скупштината го претресува извештајот на Сојузниот извршен совет и врз основа на претресот може да донесе резолуции и да даде препораки.

Ако Скупштината во текот на претресот установи дека некој акт од Сојузниот извршен совет не е во согласност со закон, може да го укине

Овие права Скупштината може да ги врши на заедничка седница на обата дома, или на седница само на еден дом ако за определените прашања е исклучиво надлежен тој дом.

Член 86

Работите од својата надлежност Сојузниот извршен совет ги решава на седница.

Сојузниот извршен совет решава со мнозинство гласови.

Член 87

Сојузниот извршен совет може од редот на своите членови да формира одбори и комисии за проучување поодделни прашања и подготвување предлози на закони, уредби и други свои акти, како и за донесување решенија во определените работи од надлежноста на Советот.

Член 88

Сојузниот извршен совет избира секретар од редот на своите членови.

Секретарот се грижи за администрацијата на Сојузниот извршен совет и врши други работи за кои ќе го овласти Советот.

Член 89

Сојузниот извршен совет може да го запре извршувањето на уредбите или другите акти на извршниот совет на народната република ако се во спротивност со сојузен закон или уредба.

Извршниот совет на народната република може да го изнесе спорното прашање пред Сојузната народна скупштина заради одлучување ако не е согласно со одлуката на Сојузниот извршен совет.

Сојузниот извршен совет може да бара од извршниот совет на народната република да го укине или поништи актот на републичкиот орган на управата што им е спротивен на сојузните прописи.

В. СОЈУЗНА УПРАВА

Член 90

За непосредно вршење определени извршни работи од надлежноста на федерацијата се формираат државни секретаријати, самостојни управи, управни установи и други самостојни органи на управата.

Сојузните органи на управата непосредно ги извршуваат законите и другите акти на Сојузната народна скупштина, уредбите и другите акти на Сојузниот извршен совет кога нивното извршување е ставено во надлежност на федерацијата.

Со општиот сојузен закон непосредното извршување на сојузните закони може да се стави во надлежност на сојузните органи на управата само кога е тоа од општ интерес за сите народни републики.

Во непосредното извршување на законите сојузните органи на управата донесуваат управни акти, преземаат управни дејства, и донесуваат прописи за кои се овластени.

Член 91

Сојузните органи на управата ги вршат работите од својата надлежност врз основа и во рамките на законите и прописите на Сојузниот извршен совет, а во согласност со смерниците на Сојузниот извршен совет.

Сојузните органи на управата ги вршат овие работи самостојно во рамките на овластенијата што им се дадени.

Член 92

Државните секретаријати се осниваат за вршење работи на една или повеќе гранки на управата од надлежноста на федерацијата.

Сојузните државни секретаријати се: Државниот секретаријат за надворешни работи, Државниот секретаријат за работи на народната одбрана, Државниот секретаријат за внатрешни работи, Државниот секретаријат за работи на народното стопанство и Државниот секретаријат за работи на буџетот и за државна администрација.

Државните секретаријати се осниваат, спојуваат и укинуваат со закон.

Член 93

Самостојните управи, управните установи и други самостојни органи на државната управа се осниваат за вршење на определени управни работи од надлежноста на федерацијата.

Самостојните управи, управните установи и други самостојни сојузни органи на управата се осниваат со уредба.

Член 94

На чело на државните секретаријати стојат државни секретари, кои самостојно ги вршат овластенијата дадени на државните секретаријати со закон и со прописите на Сојузниот извршен совет.

Државниот секретар за надворешни работи и државниот секретар за работи на народната одбрана ги назначува Сојузниот извршен совет од редот на своите членови.

Државните секретари му одговараат на Сојузниот извршен совет за својата работа.

Државните секретари полагаат заклетва пред Претседателот на Републиката. Текстот на заклетвата го утврдува Сојузниот извршен совет.

Член 95

Државниот секретар има право да донесува правилници, наредби и упатства за извршување на уредбите и други прописи на Сојузниот извршен совет. Државниот секретар може да донесува правилници, наредби и упатства за извршување на закони само врз основа на одделно законско овластување.

Со закон и со уредба може да се определи обврската на државниот секретар поодделни правилници и наредби да му ги поднесе на претходна согласност на Сојузниот извршен совет.

Државниот секретар има право и должност во рамките на надлежноста на државниот секретари-

јат да му укажува на Сојузниот извршен совет на актите од републичките органи на управата кои се во спротивност со сојузниот закон и со други прописи, и да му предлага на Сојузниот извршен совет да презема соодветни мерки за кои е овластен Советот.

Државниот секретар има право во рамките на својата надлежност да ги поништи или укине незаконитите акти на соодветните републички органи на управата донесени во работите од исклучива надлежност на федерацијата, чие извршување е пренесено на републичките органи со сојузен закон или уредба.

Член 96

На чело на самостојните управи, на управните установи и другите сојузни органи на управата можат да се назначуваат директори и други службеници кои самостојно ги вршат овластенијата што им се дадени на тие органи на управата.

Сојузниот извршен совет може да пренесува на овие раководни службеници одделни овластенија дадени на државните секретари, само кога е со закон овластен за тоа.

Во државните секретаријати можат да се назначуваат еден или повеќе потсекретари. Државниот секретар може да препесе на потсекретарот поодделни свои овластенија во согласност со Сојузниот извршен совет.

Со закон и со прописи на Сојузниот извршен совет можат раководните службеници во државните секретаријати и во други државни органи да се овластат да донесуваат решенија во определени работи.

Член 97

Сојузниот извршен совет е должен да поднесува на согласност до надлежните одбори на домовите нацрти на своите прописи за оснивањето и организационите измени на органите на државната управа, кои повлекуваат издатоци што не се предвидени со буџетот или треба да се вршат од буџетските резерви.

Член 98

Против актите на државните секретаријати и на други самостојни сојузни органи на управата може согласно одредбите од посебен закон да се започне управен спор пред суд.

Против актите на државните секретаријати и други самостојни сојузни органи на управата, донесени во прв степен во работите во кои е исклучен управен спор може да се подаде жалба до Сојузниот извршен совет, ако со закон или уредба не е определено жалбата да се подава до друг државен орган.

Член 99

Службениците во сојузните органи на управата одговараат за штетата што ќе и' ја сторат државата со својата незаконита работа.

Државата одговара за штетата што ќе им ја сторат службениците на граѓаните или на правните лица со својата незаконита работа. Државата има право на надокнада од службеникот што ја сторил штетата со својата незаконита работа.

Одредбите од претходните ставови важат и во поглед на одговорноста на Претседателот на Републиката и членовите на Сојузниот извршен совет.

III. НАЧЕЛНИ ОДРЕДБИ ЗА РЕПУБЛИЧКИТЕ ОРГАНИ НА ВЛАСТА

Член 100

Републичкото народно собрание е претставник на народниот суверенитет и највисок орган на власта на народната република.

Член 101

Правата на народната република ги врши републичкото народно собрание непосредно и преку извршниот совет како свој извршен орган. Определени извршни работи вршат републичките органи на управата спрема смерниците и под надзор на извршниот совет.

Член 102

Републичкото народно собрание ги врши своите права и должности врз основа и во рамките на сојузниот устав, републичкиот устав и сојузните закони.

Член 103

Републичкото народно собрание се избира на четири години.

Член 104

Републичкото народно собрание го сочинуваат два дома: републички собор и собор на производителите.

Републичкиот собор го сочинуваат пратениците што ги избираат граѓаните во околиците и градовите врз основа на општо, еднакво и непосредно избирачко право со тајно гласање.

Соборот на производителите го сочинуваат пратениците што ги избираат производителите на работа во производството, транспортот и трговијата сразмерно со учеството на стопанските области во вкупниот општествен производ на народната република.

Член 105

Републичкиот собор и соборот на производителите рамноправно учествуваат во одлучувањето за измена на републичкиот устав, во утврдувањето на републичкиот општествен план и буџет, како и во донесувањето на закони и други акти од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување.

Избирањето на извршниот совет и избирањето на другите државни органи се врши на заедничка седница на обата дома.

Член 106

Претставувањето на народната република, грижите за извршување на законите, надзорот над работата на републичката управа, надзорот во поглед на законитоста на работата на народните одбори и други извршни работи од надлежноста на народната република, народното собрание му ги поверува на извршниот совет.

Член 107

Извршниот совет ги врши работите од својата надлежност врз основа и во рамките на сојузниот и републичкиот устав, на сојузните и републичките закони, како и на сојузните уредби.

Во извршниот совет републичкото народно собрание избира петнаесет до тринаесет народни пратеници од редот на членовите на републичкиот собор.

Член 108

На чело на извршниот совет се наоѓа претседател.

Претседателот на извршниот совет го претставува советот, претседава на неговите седници и ги потпишува уредбите на советот.

Претседателот на извршниот совет има право да задржи од извршување акт на извршниот совет со кој не се сложува, со обврска спорното прашање веднаш да го изнесе пред републичкото народно собрание заради донесување одлука.

Член 109

Извршниот совет за својата работа му одговара на републичкото народно собрание.

Извршниот совет има право да донесува уредби за извршување на републичките закони, како и одлуки, упатства и решенија за вршење други работи утврдени со републичкиот устав и со сојузните и републичките закони. Извршниот совет може да донесува прописи за извршување на сојузните закони и сојузните уредби само ако е за тоа овластен со сојузен закон или уредба.

Член 110

За непосредното вршење определени извршни работи од надлежноста на народната република се формираат републички државни секретаријати и други републички органи на управата, како и со-

вети во кои учествуваат претставници на самоуправни институции, на општествените организации и граѓаните.

Републичките органи на управата му одговараат за својата работа на извршниот совет.

Член 111

Републичките органи на управата ги вршат работите од својата надлежност врз основа и во рамките на сојузните и републичките закони, на прописите на Сојузниот извршен совет и извршниот совет на народната република, како и на прописите на сојузните органи на управата донесени во рамките на надлежноста на федерацијата.

Републичките органи на управата непосредно ги извршуваат републичките закони и прописите на извршниот совет на народната република кога нивното извршување е ставено со републичкиот устав или закон во надлежност на републичките органи на управата. Републичките органи на управата непосредно ги извршуваат сојузните закони и прописите на Сојузниот извршен совет и на сојузните органи на управата кога нивното извршување е ставено со сојузеч закон или уредба во надлежност на републичките органи на управата.

Освен прописите чиешто извршување е ставено во надлежност на сојузните или републичките органи на управата, сојузните и републичките закони и други прописи непосредно ги извршуваат народните одбори.

Член 112

Народната република донесува самостојно свој уставен закон во согласност со начелата од овој закон.

IV. НАЧЕЛНИ ОДРЕДБИ ЗА ОРГАНИТЕ НА ВЛАСТА НА АВТОНОМНАТА ПОКРАИНА И АВТОНОМНАТА ОБЛАСТ

Член 113

Се обезбедуваат самоуправни права на Автономната Покраина Војводина и Автономната Косовско-метохиска Област.

Самоуправните права на автономната покраина и автономната област се утврдуваат со Уставот на Народна Република Србија.

Највисок орган на власта на автономната покраина е покраинското народно собрание.

Највисок орган на власта на автономната област е обласниот народен одбор.

Покраинското народно собрание го сочинуваат покраинскиот собор и соборот на производителите, а обласниот народен одбор го сочинуваат обласниот собор и соборот на производителите.

Член 114

Со Уставниот закон на Народна Република Србија се пропишуваат, во согласност со начелата од овој закон, основите на организацијата и надлежноста на органите на власта на Автономната Покраина Војводина и на Автономната Косовско-метохиска Област.

Автономната покраина и автономната област донесуваат самостојно свои статuti со кои во согласност со Уставот на Народна Република Србија, ја утврдуваат организацијата и надлежноста на своите органи на власта.

Завршни одредби**Член 115**

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат главите VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII и XV од Уставот на Федеративна Народна Република Југославија од 31 јануари 1946 година, како и одредбите од Уставот, законите и другите прописи што се во спротивност со одредбите од овој закон.

Овој закон влегува во сила со денот на прогласувањето на заедничка седница на обата дома

на Народната скупштина на ФНРЈ, а неговото спроведување ќе се врши спрема одредбите од посебен закон.

Во Белград, 13 јануари 1953 година

Народна скупштина

на Федеративна Народна Република Југославија

Претседател	Потпретседател
на Веќето на народите	на Сојузното веќе
Јосип Видмар, с. р.	Фрањо Гажи, с. р.

20.

О Д Л У К А

за прогласување

ЗАКОНОТ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УСТАВНИОТ ЗАКОН ЗА ОСНОВИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНОТО И ПОЛИТИЧКОТО УСТРОЈСТВО НА ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА И ЗА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА ВЛАСТА

Врз основа на чл. 72 од Уставот на Федеративна Народна Република Југославија од 31 јануари 1946 година, Народната скупштина на Федеративна Народна Република Југославија, на заедничка седница на Сојузното веќе и Веќето на народите, одржана на 13 јануари 1953 година, донесува

О Д Л У К А

Се прогласува и влегува во сила Законот за спроведување на Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство на Федеративна Народна Република Југославија и за сојузните органи на власта, усвоен од Сојузното веќе и Веќето на народите на нивните седници од 13 јануари 1953 година.

З А К О Н

ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УСТАВНИОТ ЗАКОН ЗА ОСНОВИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНОТО И ПОЛИТИЧКОТО УСТРОЈСТВО НА ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА И ЗА СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА ВЛАСТА

ПРВ ДЕЛ

Член 1

Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство на Федеративна Народна Република Југославија и за сојузните органи на власта, прогласен на заедничката седница на обата дома на Народната скупштина на ФНРЈ на 13 јануари 1953 година, ќе се спроведува спрема одредбите од овој закон.

Член 2

Народната скупштина на ФНРЈ ќе продолжи со работата во сегашниот состав на својата два дома, и ќе ги изврши работите определени со овој закон.

Досегашните постојани одбори на Сојузното веќе и на Веќето на народите, како и заедничките постојани одбори на овие веќа, ќе работат до распуштањето на Народната скупштина на ФНРЈ во својот досегашен состав.

Член 3

Народната скупштина на ФНРЈ ќе донесе закони за избирање народни пратеници за Сојузната народната скупштина (Сојузниот собор и Соборот на производителите) и за нивното отповикување.

Член 4

Народната скупштина на ФНРЈ, на заедничка седница на обата веќа, ќе избере Комисија за толкување на законите, предвидена со членот 62 од Уставниот закон.

Член 5

По влегувањето во сила на овој закон, Сојузното веќе и Веќето на народите ќе извршат на заедничка седница избор на Претседателот на Републиката и на Сојузниот извршен совет спрема одделен правилник за работа што ќе го донесат исто така на заедничка седница.

Со избирањето на Претседателот на Републиката и на Сојузниот извршен совет престанува со

работата Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ и Владата на ФНРЈ.

Претседателот на Републиката и Сојузниот извршен совет ќе ги вршат своите должности додека Сојузната народна скупштина, што ќе биде избрана согласно одредбите од Уставниот закон, не изврши нов избор на Претседателот на Републиката и на Сојузниот извршен совет.

Член 6

Сојузниот извршен совет ќе ги формира, согласно одредбите од Уставниот закон, државните секретаријати и ќе именува државни секретари. Советот го определува и денот кога ќе почнат државните секретаријати со работа.

Со денот на почетокот на работата на државните секретаријати престануваат со работата досегашните министерства и совети, како и другите органи на Владата на ФНРЈ, освен оние што продолжуваат со работа спрема одредбите од овој закон.

Член 7

Сите сојузни органи и установи што постојат кои не биле во состав на укинатите министерства и совети на Владата на ФНРЈ, како и установите во состав на тие министерства и совети, ќе продолжат со работа, доколку Сојузниот извршен совет ќе определи поинаку.

Сојузната државна арбитража и Главната државна арбитража, што постојеа при Владата на ФНРЈ, ќе продолжат со работата како Сојузна државна арбитража и Главна државна арбитража.

За научно изучување развитокот и проблемите на народното стопанство, за вршење периодични анализи на стопанскиот развиток и анализи за извршување планот, за изработка стопански планови, како и за давање предлози од областа на народното стопанство, се оснива Сојузен завод за стопанско планирање.

Член 8

Претседателите на Сојузното веќе и на Веќето на народите и по еден секретар од овие веќа, определени од веќата, остануваат на должност додека не се состане новоизбраната Сојузна народна скупштина.

Член 9

Кога ќе ги заврши работите определени со овој закон, Народната скупштина на ФНРЈ ќе донесе одлука за своето распуштање.

Сојузниот извршен совет ќе распише избори за Сојузната народна скупштина спрема одредбите на чл. 22 од Уставниот закон.

ВТОР ДЕЛ

Член 10

Додека не се донесат соодветни сојузни закони и други прописи, овластенијата на Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ, на Владата на ФНРЈ и на нејзините органи, како и работите од нивната надлежност, ќе ги вршат согласно одредбите од овој закон сојузните органи предвидени со Уставниот закон.

Член 11

Овластенијата што им се дадени на Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ, на Владата на ФНРЈ и на Претседателот на Владата односно на Претседателството на Владата со посебни закони и други прописи, како и работите од нивната надлежност, се пренесуваат на Сојузниот извршен совет, доколку тоа не е во спротивност со одредбите од Уставниот закон, или за поодделни работи не е поинаку определено со овој закон.

Член 12

Работите од укинатите министерства, совети и други органи на Владата на ФНРЈ, доколку некои од тие работи не спаѓаат спрема одредбите од Уставниот закон во надлежност на Сојузниот извршен совет или за поодделни работи не е поинаку определено со овој закон, се пренесуваат во надлежност на следните сојузни органи:

1) работите од Министерството на надворешните работи се пренесуваат во надлежност на Државниот секретаријат за надворешни работи;

2) работите на Министерството на народната одбрана се пренесуваат во надлежност на Државниот секретаријат за работи на народната одбрана, доколку тие работи не му припаѓаат на Врховниот командант на оружените сили. Врховниот командант може поодделни работи од својата надлежност да пренесе на Државниот секретар за работи на народната одбрана;

3) работите на Министерството на внатрешните работи се пренесуваат во надлежност на Државниот секретаријат за внатрешни работи;

4) од работите на Министерството на правосудството, работите на судската управа што се однесуваат до Сојузниот врховен суд, како и водење судски статистики, освен кривичната, се пренесуваат на Претседателот на Сојузниот врховен суд, а сите други работи се пренесуваат во надлежност на Сојузниот извршен совет;

5) од работите на Министерството на финансии се пренесуваат на Државниот секретаријат за работи на буџетот и за државна администрација: составување нацрт на сојузниот буџет, контрола над извршувањето на сојузниот буџет, изработка на завршната сметка за извршувањето на сојузниот буџет, работи на врска со државните заеми, долгови и побарувања, работи за заштита на југословенскиот имот, имотните права и интереси во странство, работи во врска со јавното правобранителство, контрола над употребата на додатоците од сојузниот буџет на самоуправниите установи и општествените организации, работи за координација на постапката за оние ликвидации на установи и постапката за ликвидација на стопанските организации што се во тек, како и решавање за финансиските прекршоци сторени во овие работи, — а сите други работи се пренесуваат на Државниот секретаријат за работи на народното стопанство;

6) работите на Стопанскиот совет, на Советот за селско стопанство и шумарство, на Советот за индустрија и градежништво, на Советот за сообраќај и врски, на Советот за промет со стоки и на Министерството на поморството се пренесуваат во надлежност на Државниот секретаријат за работи на народното стопанство, освен работите на Главната управа за план која се укинува а чишто работи се пренесуваат на Сојузниот завод за стопанско планирање;

7) работите на Советот за законодавство и изградба на народната власт на Владата на ФНРЈ се пренесуваат во надлежност на Сојузниот извршен совет, освен работите во врска со систематизацијата на местата што ги вршеше Управата за систематизација, а кои се пренесуваат во надлежност на Државниот секретаријат за работи на буџетот и за државна администрација;

8) работите на Советот за неуга и култура и на Советот за народно здравје и социјална политика се пренесуваат во надлежност на Сојузниот извршен совет;

9) работите на Секретаријатот на Владата за персонална служба се пренесуваат во надлежност на Државниот секретаријат за работи на буџетот и за државна администрација;

10) работите на Комисијата на Владата на ФНРЈ, установена врз основа на чл. 42 од Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи, се пренесуваат на одделен орган што ќе го основа Сојузниот извршен совет;

11) работите на Дирекцијата за информации се пренесуваат на Државниот секретаријат за надворешни работи.

Член 13

Сите општи овластенија дадени со сојузните закони на поодделни министри, совети и на прет-

седателите на советите на Владата на ФНРЈ за донесување прописи за извршување на законите престануваат да важат со денот што ќе го определи Сојузниот извршен совет за почеток на работата на државните секретаријати, а сите овластенија што им се дадени со сојузните закони и уредби, со наредби и упатства од Владата на ФНРЈ за регулирање определени прашања се пренесуваат на државните секретари на оние државни секретаријати на кои преминуваат работите од соодветното министерство односно совет, доколку по одредбите од Уставниот закон донесувањето на такви прописи не спаѓа во надлежност на Сојузниот извршен совет.

Член 14

Правата и должностите што министерствата, советите и другите органи на Владата на ФНРЈ кои се укинуваат со овој закон, ги вршеа спрема определените државни установи во нивниот состав, преминуваат на соодветниот државен секретаријат, доколку Сојузниот извршен совет не ќе определи поинаку.

Сојузниот извршен совет ќе определи кои сојузни државни органи ќе ги вршат во иднина спрема државните установи правата и должностите на државните органи што ги вршеа досега органите на Владата на ФНРЈ кои се укинуваат со овој закон.

Член 15

Сојузниот извршен совет назначува, покрај службениците споменати во чл. 79 точ. 9 од Уставниот закон, потсекретари и службеници со функцијата потсекретар, старешини на самостојни управы, на управни установи и на други самостојни сојузни органи на управата, претседател и членови на Главната и Сојузната државна арбитража, директор на железниците, директор на поштите, телеграфите и телефоните и членови на Главниот архивски совет.

Член 16

Надлежноста што е пропишана за членовите на Владата во службеничките односи со Законот за државните службеници се пренесува на државните секретари, а надлежноста на старешините на установите на Владата се пренесува на старешините на самостојните управы, управните установи и на други самостојни органи на државната управа.

Овластенијата што му се дадени по Законот за државните службеници на Претседателот на Владата на ФНРЈ за давање согласност на решенијата за службеничките односи на државните службеници од прва врста (чл. 47 ст. 1 од Законот за државните службеници), за решавање за преместувањата на државните службеници (чл. 20 ст. 1), за одобрување прием на странски државјани во државна служба (чл. 50 ст. 4) и за одобрување на државните службеници да можат да примат одликување, награда или подарок од странска држава (чл. 23), се пренесуваат на Сојузниот извршен совет.

За службеничките односи на службениците на Сојузната народна скупштина решава секретарот на Сојузната народна скупштина. За службеничките односи на службениците на администрацијата на Сојузниот извршен совет, кои не ги назначува Сојузниот извршен совет, решава секретарот на Сојузниот извршен совет. За назначување службеници од прва врста потребна е согласност од Сојузниот извршен совет.

Против решенијата од секретарот на Сојузната народна скупштина и од секретарот на Сојузниот извршен совет за службеничките односи може да се започне само управен спор.

Член 17

Сојузните државни секретари и државните секретари на народните републики се овластуваат да донесуваат прописи за прекршоците и за казните за прекршоците во границите во кои им припаѓало такво овластение на министрите и на советите на

Владата на ФНРЈ и на владите на народните републики.

Советите за прекршоци, установени со Основниот закон за прекршоците при министерствата на внатрешните работи на народните републики и при Министерството на внатрешните работи на ФНРЈ, ќе постојат при државните секретаријати за внатрешни работи на народните републики, односно при сојузниот Државен секретаријат за внатрешни работи.

Член 18

Сојузниот извршен совет може вршењето на поодделни управни работи кои се пренесуваат на него по чл. 11 и 12 од овој закон да им го повери на своите одбори и комисии, а за давање согласност и за решавање во случаите наведени во чл. 16 ст. 2 и 3 од овој закон може да овласти еден од своите потпретседатели.

Сојузниот извршен совет може исто така поодделни управни работи што се пренесуваат на него по чл. 12 од овој закон да ги стави во надлежност на други државни органи.

Член 19

За жалбите против управните акти од државен секретаријат или самостоен сојузен орган на управата донесени во прв степен по работите по кои не може да се води управен спор, како и за жалбите против управните акти што ги донесуваат овие органи во прв степен а за кои со одредбите од посебни закони или уредби е предвидено правото на жалба решава Сојузниот извршен совет, доколку со закон или уредба не е определен друг орган за решавање по жалбата.

Против управните акти на одбори, комисии и на овластениот потпретседател на Сојузниот извршен совет донесени во прв и втор степен по работите по кои спрема законот не е исклучен управен спор, може да се започне само управен спор.

Против управните акти на Сојузниот извршен совет не може да се води управен спор.

ТРЕТ ДЕЛ

Член 20

Се овластува Сојузниот извршен совет:

1) да може до почетокот на работата на Сојузната народна скупштина да уредува поодделни прашања од надлежноста на федерацијата, ако го бара тоа примената на новиот уставен строј и стопански систем. Сојузниот извршен совет ќе ги поднесе овие уредби на потврда пред новоизбраната Сојузна народна скупштина, заедно со својот извештај за користењето на ова овластение;

2) да подготвува законски предлози за согласување законите што постојат со Уставниот закон, како и до почетокот на работата на Сојузната народна скупштина во итни случаи законите што постојат да ги доведува со свои уредби во согласност со Уставниот закон, со обврска да ги поднесе тие уредби на потврда пред Сојузната народна скупштина;

3) да почетокот на работата на Сојузната народна скупштина да ги менува просечните стопи на акумулацијата и фондовите утврдени во Општествениот план на Федеративна Народна Република Југославија за 1953 година, не докачувајќи ги основните пропорции за распределбата на националниот доход;

4) да донесе поблиски одредби за утврдување надлежноста на државните секретаријати и на другите сојузни органи на управата, како и да може поодделни работи што со законите се дадени во надлежност на сојузните органи да ги пренесува на народните републики;

5) да определи кои самостојни органи и комисии во состав на укинатите органи на Владата на ФНРЈ се укинуваат и на кого преминуваат работите од нивната надлежност, а за овие самостојни органи на управата и комисиите што остануваат, да пропише кој сојузен орган ќе ги врши спрема нив правата и должностите што му припаѓале на укинатиот орган на Владата;

6) да може сојузните управни установи да ги спојува и укинува, а правата и должностите што им припаѓаат на државните органи спрема тие установи да ги пренесува на други сојузни државни органи.

Член 21

По извршената реорганизација на републичките органи на управата, народните републики можат додека не се донесат сојузни прописи да определат на кои републички органи на управата се пренесуваат работите што се ставени со сојузните прописи во надлежност на сегашните органи на републичката влада.

Член 22

До распуштањето на Народната скупштина на ФНРЈ народните пратеници ја примаат надокнадата што ја примале досега.

До одлуката на Сојузната народна скупштина, Претседателот на Републиката, потпретседателите и членовите на Сојузниот извршен совет ќе примаат припадностите спрема одлуката од Сојузниот извршен совет.

Член 23

Со обзир дека во текот на 1953 година ќе се вршат избори за Сојузната народна скупштина и републичките народни собранија, а за да и' одговараат избирачките списоци на фактичната состојба на избирачкото тело, во времето од 1 февруари до крај на март 1953 година ќе се изврши, освен поправање на избирачките списоци во смисла на чл. 20 од Законот за избирачките списоци, и нивна ревизија и препишување.

Се овластува Сојузниот извршен совет да донесе прописи за вршење на исправките, за ревизијата и препишувањето на избирачките списоци и за тоа кои воени лица се запишуваат во воените избирачки списоци, како и да донесе прописи за составувањето и водењето на избирачките списоци во стопанските организации врз основа на кои ќе се утврдува избирачкото право на производителите за избор пратеници за Соборот на производителите на Сојузната народна скупштина.

Член 24

Службениците од укинатите државни органи што не ќе бидат преземени во новите државни органи му се ставаат на располагање на Сојузниот извршен совет.

Член 25

Овој закон влегува во сила со денот на прогласувањето на заедничката седница на обата дома на Народната скупштина на ФНРЈ.

Во Белград, 13 јануари 1953 година

Народна скупштина
на Федеративна Народна Република Југославија

Претседател
на Веќето на народите
Јосип Видмар, с. р.

Потпретседател
на Сојузното веќе
Фрањо Гажи, с. р.

21.

Врз основа на чл. 5 од Законот за спроведување на Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство на Федеративна Народна Република Југославија и за сојузните органи на власта, Народната скупштина на ФНРЈ, на заедничка седница на Веќето на народите и на Сојузното веќе од 13 јануари 1953 година, донесе следна

О Д Л У К А**ЗА РАВОТНИОТ РЕД ЗА ИЗБИРАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКАТА И СОЈУЗЕН ИЗВРШЕН СОВЕТ****) Заеднички одредби****Член 1**

Народната скупштина на ФНРЈ ќе изврши, аналогно на одредбата на чл. 5 од Законот за спроведување на Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство на Федеративна Народна Република Југославија и за сојузните органи на власта, избор на Претседател на Републиката и на Сојузниот извршен совет на начинот што е определен со овој Работен ред.

Член 2

Претседателот на Републиката и Сојузниот извршен совет ги избираат Сојузното веќе и Веќето на народите на заедничка седница. За полноважност на изборот потребно е присуство на мнозинството на членовите од едниот и другиот дом.

Член 3

Со изборот на Претседателот на Републиката и на Сојузниот извршен совет заеднички раководаат претседателот што претседава на заедничката седница и претседателот на другиот дом.

Во раководењето со изборот на претседателите им помагаат секретарите на обата дома.

Член 4

Пред да почне избирањето претседавачот утврдува дали е присутен достаточен број народни пратеници од секој дом. Од тогаш па до завршетокот на гласањето и објавувањето на резултатот пратениците нема да ја напуштат салата. Се' до завршетокот на гласањето во салата можат да влегуваат пратениците што не биле дотогаш во салата и да бараат да гласаат.

Член 5

Кандидати за Претседател на Републиката, како и кандидатска листа за избирање на Сојузниот извршен совет, имаат право да предложат дваесет народни пратеници.

Кандидатите за Претседател на Републиката и за Сојузниот извршен совет можат да бидат предложени од редот на членовите на Сојузното веќе и Веќето на народите.

Предлозите се поднесуваат писмено и содржат покрај имињата на кандидатите, потписи на предлагачите.

2) Избирање Претседател на Републиката**Член 6**

Откога ќе го прими предлогот на кандидатурата за Претседател на Републиката претседавачот прашува дали има и други предлози.

По завршеното предлагање на кандидатите, претседавачот ги објавува имињата на кандидатите што се предложени согласно на одредбите од овој Работен ред.

Член 7

Гласањето за избирање Претседател на Републиката е тајно и се врши со гласачки ливчиња.

Член 8

Имињата на предложените кандидати ќе се внесат во гласачкото ливче по оној ред по кој се поднесени предлозите на кандидатурата.

Секое гласачко ливче мора да биде озваничено со штембилите на Сојузното веќе и Веќето на народите.

Секретарите му предаваат на секој народен пратеник по едно гласачко ливче.

Пратениците што не добиле гласачко ливче имаат право да го бараат од претседавачот се' до завршетокот на гласањето.

Член 9

Гласањето се врши така што секој пратеник на гласачкото ливче ќе го подвлече името на кандидатот за кого гласа, а ги препртува имињата на оние кандидати за кои не гласа.

Гласачкото ливче на кое што ниедно име од кандидатите не е подвлечено ниту препртано ќе значи уздржување од гласањето.

Член 10

Откога ќе им се поделат гласачките ливчиња на народните пратеници, еден секретар ги прозива народните пратеници, кои ги спуштаат гласачките ливчиња, на кои го дале својот глас, во гласачката кутија.

Член 11

Кога е завршено гласањето, претседавачот објавува дека се преминува на пребројување на гласовите.

По пребројувањето на гласовите што го вршат секретарите, овие им го соопштуваат резултатот на претседателите а претседателот што претседава на седницата и' го соопштува на Скупштината резултатот на гласањето и го прогласува за избран за Претседател на Републиката оној кандидат што добил мнозинство гласови од вкупниот број на сите пратеници на Народната скупштина.

Член 12

Кога ќе биде прогласен за избран, Претседателот на Републиката полага заклетва пред Народната скупштина, која гласи:

„Се заколнувам со својата чест и со честа на работниот народ на Југославија дека сите должности на Претседател на Републиката ќе ги извршувам предано и верно, дека ќе се придржувам кон Уставот и законите и другите одлуки на Народната скупштина, дека ќе го чувам и бранам суверенитетот и достоинството на Федеративна Народна Република Југославија и дека сите свои сили ќе ги заложувам за натамошен напредок и цутење на слободната и рамноправната социјалистичка заедница на нашите народи.“

3) Избирање Сојузен извршен совет**Член 13**

По завршеното избирање на Претседателот на Републиката Народната скупштина избира Сојузен извршен совет.

Член 14

Сојузниот извршен совет се избира со јавно гласање врз основа на предложените кандидатски листи.

Секоја кандидатска листа мора да содржи најмалу 30 а најповеќе 45 кандидати.

Член 15

Откога ќе ги прими предлозите на кандидатските листи претседавачот прашува дали има и други предлози, па ако овие ги нема ќе ги стави на гласање предложените листи по редот по кој се поднесени, соопштувајќи ги имињата на предлагачите и имињата на кандидатите.

Се гласа за листата во целост.

Член 16

Гласањето се врши по прозивка, со усно изјаснување на народните пратеници за или против определената листа означена со името на првиот кандидат.

Член 17

По завршетокот на гласањето и за последната листа претседавачот ќе ги прогласи за избрани кандидатите од листата што добила најповеќе гласови.

Ако две листи добијат еднаков број гласови гласањето ќе се повтори

Ако е предложена само една кандидатска листа, нема да се гласа по прозивка туку претседавачот ќе ја стави на гласање прашувајќи кој е за, кој е против, а кој се уздржал од гласање. Претседавачот ќе прогласи дека кандидатите од таа листа се избрани ако за таа листа гласало мнозинство од присутните пратеници.

Член 18

Оваа одлука влегува во сила кога ќе ја усвои Скупштината.

Во Белград, 13 јануари 1953 година

Народна скупштина

на Федеративна Народна Република Југославија

Претседател	Потпретседател
Ва Веќето на народите	на Сојузното веќе
Јосип Видмар, с. р.	Фрањо Гажи, с. р.

ОД СЛУЖБЕНИТЕ ЛИСТОВИ НА НАРОДНИТЕ РЕПУБЛИКИ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

„Службени лист Народне Републике Босне и Херцеговине“ во бројот 29 од 24 декември 1952 година објавува:

Указ за давање име на новоосновано населено место;

Указ за измени на стопите на акумулацијата и фондовите утврдени во Законот за општествениот план на Народна Република Босна и Херцеговина за 1952 година;

Уредба за пренос на Школата за заботехничари во Сараево во надлежност одбор на град Сараево;

Уредба за измена на Уредбата за бројот, седиштето и подрачјето на околските и окржните судови во Народна Република Босна и Херцеговина;

Решение за определување износот за покривање трошоците на трговијата што ќе ги засметуваат трговските претријатија на големо во продажбата на маст, зејтин и шеќер;

Наредба за определување големината на рибите и раковите што не смеат да се ловат;

Наредба за начинот на риболовот и за риболовните направи и средства;

Наредба за времена забрана на риболовот;

Наредба за определување ловостојот за пооделни видови риби и ракови;

Решение за одобрување оснивањето и работењето на Сојузот на извидниците на Народна Република Босна и Херцеговина во Сараево;

Решение за одобрување оснивањето и работењето на Здружението на универзитетски образовани жени на Босна и Херцеговина во Сараево;

Решение за одобрување оснивањето и работењето на Трговската комора на Народна Република Босна и Херцеговина во Сараево;

Исправка на Законот за поделба на територијата на Народна Република Босна и Херцеговина на околии, градови и општини.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на Народна Република Македонија“ во бројот 36 од 20 декември 1952 година објавува:

Указ за застапување на Претседателот на Ивандата на Народна Република Македонија;

Уредба за Етнолошкиот музеј во Скопје;

Уредба за Археолошкиот музеј во Скопје;

Уредба за укинување Институтот за сточарство;

Наредба за задолжителното сузбивање плевалите;

Наредба за забранување ловот на рибата „пастрмка“ и „белвица“ во Охридското Езеро и рибата „пастрмка“ во реката Црн Дрим;

Решение за измена и дополнување на Решението за коефициентите на обртањето на обртните средства на подрачјето на Народна Република Македонија.

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ

„Службени лист Народне Републике Црне Горе“ во бројот 23 од 10 декември 1952 година објавува:

Указ за измена на стопите на акумулацијата и фондовите утврдени во Законот за општествениот план на Народна Република Црна Гора;

Упатство за висината на положојните додатоци на раководителите на установите и просветните инспектори во просветно-научната служба.

СОДРЖИНА:

	Страна
19. Одлука за прогласување Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство на Федеративна Народна Република Југославија и за сојузните органи на власта — — — — —	21
20. Одлука за прогласување Законот за спроведување на Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство на Федеративна Народна Република Југославија и за сојузните органи на власта — — — — —	32
21. Одлука за Работниот ред за избирање Претседател на Републиката и Сојузен извршен совет — — — — —	35